

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sairausvakuutuslain, vuosilomalain 7 §:n ja merimiesten vuosilomalain 3 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annettujen lakien voimaantulosäännösten muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi kolmea sairausvakuutuslain väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia sekä vuosilomalakia ja merimiesten vuosilomalakia. Esityksen mukaan covid-19-tutkimuksen ja covid-19-taudilta suojaamiseksi annetun rokotteen rokottamistoimenpiteen korvattavuutta koskevien väliaikaisten säännösten voimassaoloa jatkettaisiin 31.12.2022 saakka. Vastaavasti jatkettaisiin myös sairausvakuutuslain perusteella myönnettävää tartuntatautipäivärahaa koskevan väliaikaisen säännöksen voimassaoloa sekä vuosilomalain ja merimiesten vuosilomalain työssäolon veroista aikaa koskevien säännösten voimassaoloa.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian ja viimeistään 29.6.2022.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
PERUSTELUT	3
1 Asian tausta ja valmistelu	3
1.1 Tausta	3
1.2 Valmistelu	4
2 Nykytila ja sen arviointi.....	4
2.1 Sairaanhoidovakuutuksen sairaanhoitokorvaukset	4
2.2 Sairausvakuutuslain mukainen tartuntatautipäiväraha	7
2.3 Vuosilomalaki ja merimiesten vuosilomalaki	8
3 Tavoitteet	9
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	9
4.1 Ehdotukset.....	9
4.2 Pääasialliset vaikutukset.....	10
5 Lausuntopalaute.....	12
6 Lakia alemman asteinen sääntely	12
7 Voimaantulo	13
8 Suhde muihin esityksiin.....	13
8.1 Suhde talousarvioesitykseen	13
9 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys	13
LAKIEHDOTUKSET	15
1. Laki sairausvakuutuslain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta	15
2. Laki sairausvakuutuslain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta	16
3. Laki sairausvakuutuslain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta	17
4. Laki vuosilomalain 7 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta	18
5. Laki merimiesten vuosilomalain 3 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta	19
LIITE	20
RINNAKKAISTEKSTIT	20
1. Laki sairausvakuutuslain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta	20
2. Laki sairausvakuutuslain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta	21
3. Laki sairausvakuutuslain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta	22
4. Laki vuosilomalain 7 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta	23
5. Laki merimiesten vuosilomalain 3 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta	24

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Koronavirustaudin epidemiologinen tilannekuva ja pandemian ennakoitu kehittyminen vuonna 2022

Covid-19-tautia aiheuttava uusi koronavirus eli SARS-CoV-2 on ihmiselle uusi taudinaiheuttaja, minkä vuoksi väestöllä ei ole sille aiempien tartuntojen tuomaa immunologista vastustuskykyä. SARS-CoV-2-virus tarttuu herkästi ja aiheuttaa osalle tartunnan saaneista vakavan taudinkuvan, joka voi pahimmillaan johtaa kuolemaan. Maailman terveysjärjestö (WHO) julisti uuden koronaviruksen kansainväliseksi kansanterveysuhaksi (Public Health Emergency of International Concern PHEIC) 30.1.2020, ja viruksen aiheuttaman epidemian pandemiaksi 11.3.2020.

Globaalisti SARS-CoV-2-viruksen aiheuttamia covid-19-tautitapauksia oli huhtikuuhun 2022 mennessä todettu yli 500 000 miljoonaa ja tautiin on menehtynyt yli 6 miljoonaa henkilöä. Epidemiatilanne on vaihdellut pandemian aikana eri maissa ja alueilla. Omikron-viruskannan leviäminen aiheutti tautitapausten voimakkaan lisääntymisen vuodenvaihteessa 2021—2022, mutta huhtikuussa 2022 tapausmäärät ja kuolemantapausten määrät olivat laskussa kaikissa maanosissa.¹

Suomessa on huhtikuun 2022 loppuun mennessä todettu yhteensä yli miljoona covid-19-tartuntaa ja noin 3 600 henkilöä on menehtynyt tautiin.² Suomessakin tautitapaukset lisääntyivät voimakkaasti vuodenvaihteessa 2021—2022 Omikron-virusmuunnoksen leviämisen myötä, kunnes huhtikuussa tapausmäärät lähtivät laskuun. Covid-19-tartunnan toteamiseksi tehtäviä laboratoriotestejä tehtiin viikoilla 14—15 yli 139 000. Positiivisten testitulosten osuus kaikista testeistä laski huhtikuussa 50 prosentista noin 40 prosenttiin, mutta edelleen korkea positiivisten testitulosten määrä kertoo tapausten korkeasta esiintyvyydestä.

Suomen yli 18-vuotiaasta väestöstä ensimmäisen rokotusannoksen on saanut 89,5 %, toisen rokotusannoksen 87,3 % ja kolmannen annoksen 63,6 %.³ Tällä hetkellä Suomessa neljättä annosta suositellaan voimakkaasti immuunipuutteisille, joilla kolmen annoksen katsotaan muodostavan ns. perussarjan. Lisäksi neljänsiä annoksia suositellaan 80 vuotta täyttäneille ja kaikille hoivakodeissa asuville iäkkäille. Kansallinen rokotusasiantuntijaryhmä ja THL seuraavat rokotteiden suojatehon kehittymistä väestössä niin kansainvälisen kirjallisuuden kuin suomalaisen väestöpohjaisen rekisteritutkimuksen avulla.

THL on lausunnossaan (THL/1215/4.00.02/2022) todennut, että epidemian kehittymistä arvioitaessa on hyödyllistä erottaa tartunnat ja niiden seuraukset — vakavat tapaukset, jotka voivat vaatia sairaalahoitoa tai johtaa kuolemaan. Tartuntojen tulevan kehityskulun kannalta koronavirustartunnalle alttiiden osuus väestössä on merkittävässä roolissa. Alttiiden osuuteen vaikuttaa ainakin tartunnan saaneiden osuus ja tartunnasta seuraava suojan kesto. Lisäksi alttiiden osuu-

¹ WHO Coronavirus (COVID-19) Dashboard. Viitattu 22.4.2022. Saatavilla: <https://covid19.who.int/>.

² THL. Koronakartta. Saatavilla: <https://www.thl.fi/episeuranta/tautitapaukset/koronakartta.html>. Viitattu 25.4.2022.

³ THL. Koronarokotusten edistyminen. Saatavilla: https://www.thl.fi/episeuranta/rokotukset/koronarokotusten_edistyminen.html. Viitattu 25.4.2022.

teen vaikuttaa rokotettujen osuus ja rokottamisen tuoma suoja tartuntaa vastaan. Molempiin tekijöihin liittyy epävarmuutta. Omikronin kohdalla rokotteen tuoma suoja tartuntaa vastaan on heikko. Vakavien tautimuotojen kannalta rokottamisella saavutettavalla suojalla on kuitenkin erityinen rooli. Vaikka tartunnat leviäisivätkin väestössä, rokotetuilla on silti vain hyvin pieni riski saada vakava tauti. On mahdollista, että rokotussuoja heikkenee vakavia tautimuotojakin vastaan ajan myötä ja lisäännokselle voi jossakin vaiheessa tulla tarvetta. Tähän mennessä noin kuuden kuukauden välein on ilmaantunut merkittävä uusi koronavirusmuunnos. Mikäli tällainen muunnos jälleen ilmaantuu ja se väistää rokotteen aikaansaaman suojan, voi tilanne olla merkittävästi heikompi, tai parempi, riippuen siitä, millaisen taudinkuvan kyseinen muunnos saa aikaan.

Covid-19-epidemian hillinnän hybridistrategian mukaan vuonna 2022 epidemiantorjunta perustuu ensisijaisesti ihmisten omaehtoiseen terveysturvallisen toimintatavan tukemiseen, tartuntojen vakavien seurausten ehkäisemiseen rokotuksin ja vain välttämättömiltä ja rajatuilta osin tilapäiseen sääntelyyn.⁴

1.2 Valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä sosiaali- ja terveysministeriössä. Esityksen kiireellisyyden vuoksi lausuntokierrosta ei ole ollut mahdollista järjestää. Esityksen valmistelun aikana on kuitenkin kuultu Kansaneläkelaitosta ja työ- ja elinkeinoministeriötä sen toimialaan kuuluvan lain-säädännön osalta.

2 Nykytila ja sen arviointi

2.1 Sairaanhoidovakuutuksen sairaanhoitokorvaukset

Sairaanhoidovakuutuksen sairaanhoitokorvaukset täydentävät julkisen terveydenhuollon tarjoamia palveluita korvaamalla vakuutetulle osan yksityisten terveydenhuoltopalvelujen käyttämisestä aiheutuneita kustannuksia. Sairausvakuutuslain (1224/2004) perusteella vakuutetulla on oikeus korvaukseen tarpeellisista sairauden, raskauden ja synnytyksen aiheuttamista kustannuksista. Vakuutettuja ovat lähtökohtaisesti Suomessa vakinaisesti asuvat henkilöt ja henkilöt, joita pidetään Suomessa asuvan henkilön asemassa asumisperusteisesta sosiaaliturvasta rajat ylittävissä tilanteissa annetun lain (16/2019) mukaisesti. Vakuutetulle sairaanhoidosta aiheutuneet kustannukset korvataan siltä osin kuin ne tarpeettomia kustannuksia välttämällä, vakuutetun terveydentilaa kuitenkin vaarantamatta, olisivat tulleet vakuutetulle maksamaan, kuitenkin enintään taksan mukaiseen määrään. Tarpeellisuutta pidetään yleisesti hyväksytyn, hyvän hoitokäytännön mukaista hoitoa.

Sairaanhoidovakuutuksen hoito- ja tutkimuskorvauksina korvataan lääkärin ja hammaslääkärin antamaa hoitoa sekä lääkärin ja hammaslääkärin määräämää tutkimusta ja hoitoa. Tutkimukset ja hoidot korvataan, jos ne on määrätty sairauden hoidon vuoksi tai ne ovat olleet tarpeellisia mahdollisen sairauden toteamiseksi. Lisäksi edellytyksenä on, että tutkimuksen on suorittanut tai hoidon on antanut sairausvakuutuslaissa tarkoitettu muu terveydenhuollon ammattihenkilö

⁴ STM 10.2.2022: COVID-19-epidemian hillinnän hybridistrategian linjaukset vuonna 2022.
<https://stm.fi/documents/1271139/63723956/COVID-19-epidemia+hillinn%C3%A4n+hybridistrategian+linjaukset+vuonna+2022.pdf/2010f322-1c9c-bc86-d1e2-d57831d2bb02/COVID-19-epidemia+hillinn%C3%A4n+hybridistrategian+linjaukset+vuonna+2022.pdf/COVID-19-epidemia+hillinn%C3%A4n+hybridistrategian+linjaukset+vuonna+2022.pdf?t=1645433215367>

taikka kun toimenpide on tehty yksityisestä terveydenhuollosta annetussa laissa (152/1990) tarkoitetussa yksityisen terveydenhuollon toimintayksikössä.

Sairausvakuutuslain mukaisina matkakorvauksina korvataan vakuutetulle kustannuksia, jotka ovat syntyneet matkasta valtion, kunnan tai kuntayhtymän terveydenhuollon toimintayksikköön. Lisäksi korvataan yksityisestä terveydenhuollosta annetussa laissa (152/1990) tarkoitettuun terveydenhuollon toimintayksikköön tai ammatinharjoittajan luokse sairauden hoidon vuoksi tehdystä matkasta vakuutetulle aiheutuneet kustannukset edellyttäen, että suoritettu tutkimus tai annettu hoito on sairausvakuutuslain mukaan korvattavaa.

Sairausvakuutuksesta ei korvata sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain (734/1992) nojalla perittyjä maksuja eikä kunnan tai kuntayhtymän järjestämän sairaanhoidon kustannuksia.

Kunnat ovat vastuussa covid-19-rokotteiden antamisesta alueensa asukkaille ja niiden on tarjottava rokotteet asukkaille maksutta. Rokotteet eivät ole varsinaista sairauden hoitoa vaan ennalta ehkäisyä, joten ne eivät ole sairaanhoitokorvausten piirissä. Covid-19-taudilta suojaavan rokotteen osalta sairausvakuutuslakiin on kuitenkin lisätty väliaikainen poikkeussäännös, sairausvakuutuslain 3 luvun 8 §, jonka perusteella covid-19-taudilta suojaava rokote kuuluu sairaanhoitokorvausten piiriin. Väliaikaisen säännöksen tavoitteena on ollut turvata vakuutettujen pääsyä rokotukseen. Korvaustaksan määrä on 10.1.2022 voimaan tulleen lainmuutoksen mukaan 16 euroa⁵. Koska rokottamistoimenpide on säädetty korvattavaksi, ovat myös rokotuksen saamiseksi tehdyn matkan kustannukset sairausvakuutuslain mukaisista matkakorvauksista korvattavia kustannuksia.

Yksityisessä terveydenhuollossa tehtyjen rokottamistoimenpiteiden kuukausittaiset määrät ovat vaihdelleet epidemian aikana. Syys- ja lokakuussa 2021 korvattavia rokottamistoimenpiteitä oli noin 12 000 kuukaudessa, marras- ja joulukuussa 2021 noin 3 000 kuukaudessa, tammikuussa 2022 noin 6 500, helmikuussa 2022 noin 20 000 ja maaliskuussa noin 22 000 kappaletta. Vuonna 2022 koronarokottamisesta on maksettu sairaanhoitokorvauksia tammikuussa noin 74 000 euroa, helmikuussa noin 317 000 euroa ja maaliskuussa noin 351 000 euroa.

Lääkärin tai hammaslääkärin määräämästä tutkimuksesta ja hoidosta korvataan Kansaneläkelaitoksen vahvistaman korvaustaksan mukainen määrä. Jos tutkimuksesta ja hoidosta peritty palkkio on suurempi kuin korvauksen perusteeksi vahvistettu korvaustaksa, korvauksena suoritetaan korvaustaksan määrä. Jos peritty palkkio on pienempi kuin korvauksen perusteeksi vahvistettu korvaustaksa, korvauksena suoritetaan perityn palkkion määrä. Kansaneläkelaitos vahvistaa korvattavat tutkimus- ja hoitotoimenpiteet ja niiden korvaustaksat sairausvakuutuslain 3 luvun 4 ja 5 §:ssä tarkoitettujen korvaustaksojen perusteista annetussa valtioneuvoston asetuksessa (1336/2004) säädettyjen korvaustaksojen perusteiden ja enimmäismäärien perusteella. Korvaustaksojen perusteet ja vahvistettavat korvaustaksat perustuvat tutkimus- ja hoitotoimenpiteen laatuun, sen vaatimaan työhön ja aiheuttamaan kustannukseen, korvattavan palvelun hoidolliseen arvoon ja korvauksiin käytettävissä oleviin varoihin.

Poikkeuksena edellä kuvatusta, covid-19-tartunnan toteamiseksi tehtävän tutkimuksen korvaustaksasta säädetään väliaikaisessa sairausvakuutuslain 3 luvun 7 §:ssä. Säännöksen mukaan covid-19-tartunnan toteamiseksi tehtävän tutkimuksen korvaustaksasta voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella. Korvaustaksa perustuu tutkimuksesta aiheutuvaan kustannukseen, korvattavan palvelun hoidolliseen arvoon ja käytettävissä oleviin varoihin. Jos tutkimuksesta peritty

⁵ Tätä ennen, 27.3.2021 lukien korvaustaksan määrä oli 10 euroa.

palkkio on suurempi kuin korvaustaksan määrä, korvauksena suoritetaan korvaustaksan määrä. Jos peritty palkkio on pienempi kuin korvaustaksan määrä, korvauksena suoritetaan perityn palkkion määrä.

Covid-19-tartunnan toteamiseksi tehtävän tutkimuksen korvaustaksasta on 22.12.2020 annettu valtioneuvoston asetus (1175/2020), jonka mukaan nukleiinihaponosoitusmenetelmällä hengitystie-eritenäytteestä tehdyn covid-19-tartunnan toteamiseksi tehtävän tutkimuksen (PCR-tutkimus) korvaustaksa on 100 euroa. Asetus on voimassa 30.6.2022 saakka.

Korvattavien PCR-tutkimusten määrä on vaihdellut tautitilanteen mukaisesti. Vuoden 2021 aikana tutkimuksia on tehty keskimäärin noin 26 000 kuukaudessa. Alkuvuonna 2022 korvattavien PCR-tutkimusten määrä on kasvanut. Ajalla tammi-maaliskuu 2022 tutkimuksia on tehty keskimäärin noin 48 000 kuukaudessa. Tutkimusmäärien kasvuun on vaikuttanut paitsi epidemiatilanne myös sairausvakuutuslain tartuntatautipäivärahaa koskevan väliaikaisen säännöksen voimaantulo. Vuonna 2022 PCR-tutkimuksesta on maksettu sairaanhoitokorvauksia tammi-kuussa noin 4,4 miljoonaa euroa, helmikuussa noin 4,6 miljoonaa euroa ja maaliskuussa noin 5,4 miljoonaa euroa.

Edellä mainitut sairausvakuutuslain väliaikaiset lakimuutokset ovat voimassa 30.6.2022 saakka. Mikäli muutoksia ei jatkettaisi, koronarokottaminen yksityisessä terveydenhuollossa ei olisi enää sairausvakuutuslain mukaan korvattavaa, eikä matkasta tällaiseen rokottamiseen saisi enää matkakorvauksia. Mikäli asetuksella ei korotettaisi covid-19-taudin toteamiseksi tehtävän tutkimuksen korvaustaksaa, maksettaisiin korvaus Kansaneläkelaitoksen määrittämän korvaustaksan mukaan. Silloin korvaustaksan määrä olisi 56 euroa, eli koronatutkimuksen hinta olisi asiakkaalle kalliimpi.

Sairausvakuutuksen sairaanhoitovakuutuksesta maksettavista korvauksista valtio rahoittaa 67 prosenttia ja loput 33 prosenttia rahoitetaan vakuutetuilta perittävän sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksun tuotoilla. Vakuutetun sairaanhoitomaksu määrätään lähtökohtaisesti vakuutetun kunnallisverotuksessa verotettavan ansiotulon perusteella. Maksun suuruus on 0,53 prosenttia vuonna 2022. Verotettavista eläke- ja etuustuloista maksu on 1,50 prosenttia. Sairaanhoitomaksu peritään iästä riippumatta.

Työterveyshuollon rooli

Kansaneläkelaitos korvaa covid-19-taudilta suojaamiseksi annettujen rokotteiden rokottamistoimenpiteistä aiheutuneita kustannuksia sairausvakuutuksen työtulovakuutuksesta osana työterveyshuollon korvauksia korvausluokasta I. Samoin covid-19-tutkimuksista aiheutuneita kustannuksia voidaan korvata osana työterveyshuollon kustannuksia. Työterveyshuollon korvausten enimmäismäärä on ollut vuonna 2021 kustannusten osalta työnantajan järjestämässä työterveyshuollossa vähintään 10 työntekijän työpaikalla työntekijää kohden 436 euroa, josta voidaan ehkäisevässä työterveyshuollossa eli korvausluokassa I korvata 60 prosenttia. Korvauksen enimmäismäärä korvausluokan I kustannusten osalta on siten 261,60 euroa. Vuoden 2022 enimmäismäärät vahvistetaan vuoden 2022 lopulla. Työterveyshuollon korvaukset maksetaan tilikausittain jälkikäteen. Kun työntekijäkohtainen kustannusten enimmäismäärä on täyttynyt, ylimenevältä kustannusten osalta työnantaja ei voi saada työterveyshuollon korvausta.

Vaihtoehtoisesti työnantaja voi järjestää työntekijöilleen rokotuksen tai covid-19-tutkimuksen hyödyntämällä sairaanhoitovakuutuksen korvauksia. Näin työterveyshuollon enimmäismäärä

riittää paremmin muuhun työterveyshuollon toimintaan. Kansaneläkelaitos voi maksaa korvauksen suorakorvauksena työterveyshuollon palveluntuottajalle silloin, kun työnantaja maksaa vakuutetun sijasta omavastuusuuden palveluntuottajalle.

2.2 Sairausvakuutuslain mukainen tartuntatautipäiväraha

Tartuntatautipäivärahan määräytymisestä säädetään sairausvakuutuslaissa. Lain 8 luvun 1 a §:n 1 momentin mukaan tartuntatautipäivärahaa maksetaan ansionmenetyksen korvaamiseksi vakuutetulle, joka tartuntataudin leviämisen estämiseksi on määrätty olemaan poissa ansiotyöstään, eristettäväksi tai karanteeniin. Tartuntatautipäivärahaa maksetaan myös lapsen huoltajalle, jos alle 16-vuotias lapsi on edellä mainitusta syystä määrätty pidettäväksi kotona ja huoltaja on sen vuoksi estynyt tekemästä ansiotyötään. Määräyksestä koskien ansiotyöstä poissaoloa, karanteenia ja eristämistä säädetään tartuntatautilaissa.

Sairausvakuutuslain 28.2.2022 voimaan tulleella väliaikaisella säännöksellä (8 luvun 1 a § 4 momentti) tartuntatautipäivärahan saamisen edellytyksiä muutettiin. Hallituksen esityksen (HE 242/2021 vp) mukaan tavoitteena oli parantaa etenkin niiden henkilöiden toimeentulon turvaa, joita ei ole määrätty tartuntatautilain mukaiseen eristykseen, mutta jotka jäävät palkatta pois ansiotyöstään covid-19-tartunnan vuoksi. Tavoitteena oli myös kannustaa tartunnan saaneita jäämään pois ansiotyöstään silloin, kun työpaikalle meneminen aiheuttaa tartuttamisriskin muille työntekijöille. Tavoitteena oli lisäksi korvata työnantajalle työntekijän työstä poissaolosta aiheutuvia kustannuksia niissä tilanteissa, kun työnantaja maksaa palkkaa poissaolon ajalta.

Väliaikaisen säännöksen mukaan vakuutetulla on oikeus tartuntatautipäivärahaan silloin, kun vakuutetulla on luotettavasti todettu covid-19-tartunta ja ansiotyöhön osallistuminen ei ole suositeltavaa tartunnan leviämisen riskin takia. Oikeus on myös alle 16-vuotiaan lapsen huoltajalle, jos lapsella on luotettavasti todettu covid-19-tartunta ja lapsen varhaiskasvatukseen tai oppilaitokseen meneminen ei ole suositeltavaa tartunnan leviämisen riskin takia ja huoltaja on tämän vuoksi estynyt tekemästä ansiotyötään. Väliaikaisen säännöksen soveltaminen ei siten edellytä tartuntatautilain nojalla tehtyä päätöstä työstä, varhaiskasvatuksesta ja oppilaitoksesta poissaolosta taikka karanteeni- tai eristämismääräystä. Kyseinen sairausvakuutuslain väliaikainen säännös on voimassa 30.6.2022 saakka.

Edellä mainitun väliaikaisen säännöksen johdosta myös sairausvakuutuslain täytäntöönpanosta annettua asetusta on väliaikaisesti muutettu tartuntatautipäivärahaa haettaessa esitettävän selvityksen osalta. Asetuksen mukaan sairausvakuutuslain 8 luvun 1 a §:n 4 momentin mukaista tartuntatautipäivärahaa haettaessa on esitettävä luotettava selvitys ansionmenetyksestä ja sen määrästä sekä julkisen tai yksityisen terveydenhuollon toimintayksikössä toimivan lääkärin, sairaanhoitajan tai terveydenhoitajan todistus siitä, että luotettavasti todetun covid-19-tartunnan vuoksi vakuutetun ansiotyöhön osallistuminen ei ole suositeltavaa tartunnan leviämisen riskin takia. Sairausvakuutuslain muutosta koskevan hallituksen esityksen mukaisesti covid-19-tartunnan luotettava toteaminen edellyttää laboratoriovarmistettua testitulosta viruksen tai sen perimän osoituksesta (PCR- tai antigeenitesti) palvelujärjestelmän toimiluvallisessa toimintayksikössä.

Sairausvakuutuslain 15 luvun 4 §:n 1 momentin 1 kohdassa säädettyä tartuntatautipäivärahan takautuvaa hakuaikaa on myös väliaikaisella säännöksellä pidennetty kahdesta kuukaudesta kuuteen kuukauteen. Säännös on voimassa 30.6.2022 saakka.

Vuoden 2021 lopulla alkanut omikron-tautiaalto näkyy tartuntatautipäivärahahakemusten voimakkaana kasvuna vuoden 2022 ensimmäisellä vuosineljänneksellä. Keskimääräinen kuukausittainen hakemusmäärä on vuoden 2022 tammi-maaliskuun osalta noin nelinkertainen vuoden 2021 keskimääräisiin hakemusmääriin verrattuna.

Tartuntatautipäivärahan saamisedellytysten muutosta alettiin soveltaa takautuen 1.1.2022 alkaen. Tartuntatautipäivärahaa on maksettu tammikuussa 12,6 miljoonaa euroa (noin 17 000 saajalle), helmikuussa noin 23,1 miljoonaa euroa (noin 29 000 saajalle) ja maaliskuussa 31,5 milj. euroa (noin 43 000 saajalle). Väliaikaisen, sairausvakuutuslain 8 luvun 1 a §:n 4 momentin mukaisia etuusratkaisuja on tehty maaliskuun alkupuolelta asti. Tuon ajankohdan jälkeen tehdyistä ratkaisuista noin 34 % on väliaikaisen lain mukaisia ratkaisuja. Näiden ratkaisujen osuus on edelleen kasvussa, sillä suuresta hakemusmäärästä johtuen hakemuksia on huomattavan paljon käsittelemättä. Lisäksi pidennetty takautuva hakuaika vaikuttaa osaltaan hakemusten saapumisaikatauluun.

Sairausvakuutuslain 11 luvun 15 §:n mukaan tartuntatautipäiväraha — sekä pysyvän lainsäädännön että väliaikaisen säännöksen mukainen — määräytyy sen työ- tai virkasuhteen palkan perusteella, jonka vakuutettu saisi, ellei häntä olisi tartuntatautilain nojalla määrätty olemaan poissa ansiotyöstään, eristettäväksi tai karanteeniin. Yrittäjän tartuntatautipäiväraha määräytyy etuuden alkamishetkellä voimassa olevan yrittäjän eläkelain tai maatalousyrittäjän eläkelain mukaisesti vahvistetun vuosityötulon perusteella.

Sairausvakuutuslain mukaiset päivärahaetuudet rahoitetaan sairausvakuutuslain mukaisen työtulovakuutuksen kautta. Työtulovakuutus rahoitetaan valtion osuudella, työnantajien sairausvakuutusmaksulla sekä vakuutettujen päivärahamaksulla. Valtio rahoittaa sen osuuden vähimmäismääräisenä maksettavan päivärahaetuuden kuluista, joka ylittää vakuutetun vuositulon perusteella lasketun päivärahaetuuden määrän. Lisäksi valtio rahoittaa viisi prosenttia muutoin vakuutuksen kautta rahoitettavista päivärahaetuuksista. Tartuntatautipäiväraha maksetaan aina ansioihin perustuvana eikä vähimmäismääräisenä, joten valtion rahoitusosuus siitä on viisi prosenttia.

Jos edellä mainittuja tartuntatautipäivärahaa koskevia väliaikaisia säännöksiä ei jatketa 30.6.2022 jälkeen, ei 8 luvun 1 a § 4 momentin mukaisissa tilanteissa ole oikeutta tartuntatautipäivärahaan. Tartuntatautipäivärahaa olisi mahdollista saada vain tartuntatautilain nojalla määrätyn ansiotyöstä poissaolon, eristyksen tai karanteenin ajalta.

2.3 Vuosilomalaki ja merimiesten vuosilomalaki

Työsopimuslain 2 luvun 11 §:n mukaan työntekijällä, joka on sairauden tai tapaturman vuoksi estynyt tekemästä työtään, on oikeus sairausajan palkkaan. Jos työsuhte on jatkunut vähintään kuukauden, työntekijällä on oikeus saada esteen ajalta täysi palkkansa sairastumispäivää seuranneen yhdeksännen arkipäivän loppuun, enintään kuitenkin siihen saakka, kun hänen oikeutensa sairausvakuutuslain mukaiseen päivärahaan alkaa. Useissa työehtosopimuksissa on sovittu työsopimuslakia pitemmistä palkallisista sairauspoissaoloista.

Vuosilomalain (162/2005) 7 §:n 2 momentissa säädetään työssäolon veroisesta ajasta. Momentin 4 kohdan mukaan työssäolon veroista aikaa on työstä poissaoloaika, joka johtuu sairauden leviämisen estämiseksi annetusta viranomaisen määräyksestä. Merimiesten vuosilomalain (433/1984) 3 §:ään sisältyy vastaava säännös. Näin ollen työntekijä, joka on määrätty karanteeniin tai eristykseen, ei menetä oikeuttaan vuosilomaan tällaiselta poissaoloajalta.

Vuosilomalakia ja merimiesten vuosilomalakia on väliaikaisesti muutettu siten, että työssäolon veroisena aikana pidetään myös sellaista poissaoloa, jossa työntekijä on saanut covid-19-tartunnan ja hän on tästä aiheutuvan tartuntavaaran vuoksi estynyt tekemästä työtä. Muutosten tavoitteena on ollut turvata covid-19-tartunnan vuoksi työstä poissa olevan työntekijän vuosilomaoikeus vastaavalla tavalla kuin voimassa olevassa laissa turvataan vuosiloman ansainta viranomaisen määräämästä karanteenista tai eristyksestä johtuvan poissaolon aikana. Säännös koskee tilanteita, joissa työntekijä on työkyvyttömyyden vuoksi estynyt tekemästä työtään sekä tilanteita, joissa työntekijä ei voi mennä töihin aiheuttamansa tartuntavaaran vuoksi (HE 242/2021 vp). Väliaikaiset säännökset ovat voimassa 30.6.2022 saakka. Mikäli väliaikaisia säännöksiä ei jatketa, mainittu poissaolo voisi joissakin tilanteissa johtaa vuosilomaoikeuden pienentymiseen.

3 Tavoitteet

Säännösten voimassaolon jatkamisen tavoitteet ovat pääosin vastaavat kuin voimassa olevien väliaikaisten säännösten. Tavoitteena on turvata jokaiselle sairausvakuutuslain mukaisesti vakuutetulle pääsy covid-19-taudilta suojaamiseksi annettavaan rokotukseen ja lisätä vakuutettujen taloudellista mahdollisuutta mennä covid-19-tartunnan toteamiseksi tehtävään tutkimukseen yksityiselle palveluntuottajalle julkisen terveydenhuollon sijasta. Lisäksi esityksen tavoitteena on helpottaa työnantajan mahdollisuutta tarjota covid-19-rokotteita ja covid-19-tartunnan toteamiseksi tehtäviä testejä järjestämässään työterveyshuollossa.

Esityksen tavoitteena on myös turvata niiden henkilöiden toimeentuloa, jotka jäävät palkatta pois ansiotyöstään covid-19-tartunnan vuoksi sekä samalla kannustaa tartunnan saaneita jäämään pois ansiotyöstään silloin, kun työpaikalle meneminen aiheuttaa tartuttamisriskin muille työntekijöille. Tavoitteena on lisäksi korvata työnantajalle työntekijän työstä poissaolosta aiheutuvia kustannuksia niissä tilanteissa, kun työntekijän poissaolo johtuu tartuttamisriskistä ja työnantaja maksaa palkkaa poissaolon ajalta.

Vuosilomalain ja merimiesten vuosilomalain väliaikaisten säännösten jatkamisen tavoitteena on turvata covid-19-tartunnan vuoksi työstä poissa olevan työntekijän vuosilomaoikeus vastaavalla tavalla kuin pysyvässä lainsäädännössä turvataan vuosiloman ansainta viranomaisen määräämästä karanteenista tai eristyksestä johtuvan poissaolon aikana.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Ehdotukset

Esityksessä ehdotetaan jatkettavaksi sairausvakuutuslain väliaikaisia säännöksiä 1.7.2022 lukien. Lait olisivat voimassa 31.12.2022 saakka. Säännökset säilyisivät sisällöllisesti ennallaan; ainoastaan voimaantulosäännöksiä muutettaisiin. Säännösten voimassaoloajaksi ehdotetaan kuutta kuukautta, sillä taudin kulkua ja covid-19-epidemian kehittymistä ei voida tarkkaan ennustaa.

Väliaikaisen lain muutoksen johdosta covid-19-taudilta suojaamiseksi annetun rokotteen rokottamistoimenpiteen korvausta koskevat säännökset olisivat voimassa myös 1.7.2022 lukien. Korvaustaksan määrä olisi 16 euroa kuten voimassa olevassa laissa. Rokottamistoimenpiteen korvausten korvauskulut rahoitettaisiin kokonaan valtion varoista. Rokotuksen osalta sairaanhoito-korvauksena maksettavan 16 euron suuruisen korvauksen hyödyntäminen olisi työnantajalle vaihtoehtona työterveyshuollon korvauksille kuten tälläkin hetkellä.

Koska covid-19-taudilta suojaava rokote kuuluisi sairaanhoitokorvausten piiriin, olisi myös rokotuksen saamiseksi tehdyn matkan kustannukset sairausvakuutuslain mukaan korvattavia sairaanhoitovakuutuksen kustannuksia.

Väliaikaisen lain muutoksen johdosta sairausvakuutuslain 3 luvun 7 §:n mukainen asetuksen-antovaltuutus olisi mahdollinen myös 1.7.2022 lukien. Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin covid-19-tartunnan toteamiseksi tehtävän tutkimuksen korvaustaksan määrästä. Korvaussena suoritettaisiin enintään korvaustaksan määrä tai, jos tutkimuksen hinta olisi korvaustaksaa alempi, tutkimuksen hintaa vastaava määrä.

Ehdotetun lainmuutoksen johdosta myös tartuntatautipäivärahaa koskeva väliaikainen sairausvakuutuslain 8 luvun 1 a §:n 4 momentti olisi edelleen voimassa 1.7.2022 lukien. Tartuntatautipäivärahaan olisi oikeus, kun vakuutetulla on luotettavasti todettu covid-19-tartunta ja ansiotyöhön osallistuminen ei ole suositeltavaa tartunnan leviämisen riskin takia. Oikeus olisi myös alle 16-vuotiaan lapsen huoltajalla, jos lapsella on luotettavasti todettu covid-19-tartunta ja lapsen varhaiskasvatukseen tai oppilaitokseen meneminen ei ole suositeltavaa tartunnan leviämisen riskin takia ja huoltaja on tämän vuoksi estynyt tekemästä ansiotyötään. Tarkoitus on, että jatkossakin noudatettaisiin kulloinkin voimassa olevia viranomaisohjeistuksia ja suosituksia kontaktien välttämistä.⁶ Myös tartuntatautipäivärahan kuuden kuukauden takautuvaa hakuaikaa koskeva väliaikainen säännös olisi edelleen voimassa 1.7.2022 lukien.

Vuosilomalain 7 §:n ja merimiesten vuosilomalain 3 §:n väliaikaisia säännöksiä ehdotetaan jatkettavaksi 1.7.2022 lukien. Vuosiloman kertymisessä työssäolon veroisena aikana pidettäisiin niitä työpäiviä tai työtunteja, jolloin työntekijä työsuhteen kestäessä on estynyt tekemästä työtä sairausvakuutuslain 8 luvun 1 a §:n 4 momentissa tarkoitettu tavoin covid-19-tartunnan vuoksi.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

Esityksen vaikutuksia mm. kansalaisiin ja työnantajiin on kuvattu tarkemmin aiemmissa hallituksen esityksissä (HE 223/2020 vp, HE 113/2021 vp, HE 171/2021 vp, HE 235/2021 vp ja HE 242/2021 vp).

Vaikutukset julkiseen talouteen

Maksettavien sairaanhoitokorvausten määrä on yhteydessä tautitilanteen kehitykseen sekä testaamista ja rokottamista koskeviin linjauksiin ja suosituksiin, joten kustannusten arvioiminen etukäteen on haasteellista. Covid-19-taudilta suojaavan rokotteen aiheuttamien kustannusten arviointia vaikeuttaa se, että ei ole tiedossa onko tulossa vielä uusia rokottamiskierroksia. Esityksessä on arvioitu, että rokotustapahtumia olisi keskimäärin kuukausitasolla 20 000. Tällöin kustannuslisäys olisi noin 2 milj. euroa, jonka valtio rahoittaa kokonaan. Rokottamistoimenpiteeseen tehtyjä matkoja ei yksilöidä tilastoissa, eikä niihin liittyviä matkakorvauksia sen vuoksi voida arvioida tilastojen pohjalta. Tämän vuoksi kustannusvaikutuksia arvioidaan edelleen siten, että puolen vuoden aikana matkakorvauksia maksettaisiin noin 1,0 miljoonaa euroa, josta valtion osuus olisi 0,7 milj. euroa.

⁶ THL. Koronaviruksen hoito ja ohjeet sairastuneelle. Saatavilla: <https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/ajankohtaista/ajankohtaista-koronaviruksesta-covid-19/oireet-ja-hoito-koronavirus/koronaviruksen-hoito-ja-ohjeet-sairastuneelle>. Koronataudin jälkeen. Saatavilla: <https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/ajankohtaista/ajankohtaista-koronaviruksesta-covid-19/oireet-ja-hoito-koronavirus/koronataudin-jalkeen>. Viitattu 25.4.2022.

Covid-19-tartunnan toteamiseksi tehtävän tutkimuksen korvaustaksasta säädetään valtioneuvoston asetuksella. Korvattavien PCR-tutkimusten määrä on vaihdellut tautitilanteen mukaisesti. Vuoden 2021 aikana tutkimuksia tehtiin keskimäärin noin 26 000 kuukaudessa. Alkuvuonna 2022 korvattavien PCR-tutkimusten määrä on kasvanut. Mikäli nykyisen asetuksen voimassaoloa jatketaan 1.7.2022 lukien siten, että PCR-tutkimuksen korvaustaksa on edelleen 100 euroa ja jos arvioidaan, että tutkimuksia tehtäisiin keskimäärin saman verran kuin vuonna 2021 eli keskimäärin 26 000 testiä kuukaudessa, esityksestä aiheutuvien covid-19-tutkimuksen korvauksen kustannusten arvioidaan olevan 7 milj. euroa, josta valtion osuus on 4,6 milj. euroa.

Tartuntatautipäivärahan saamisedellytysten muutosta alettiin soveltaa takautuen 1.1.2022 alkaen. Tartuntatautipäivärahaa on maksettu tammikuussa 12,6 milj. euroa (noin 17 000 saajalle), helmikuussa noin 23,1 milj. euroa (noin 29 000 saajalle) ja maaliskuussa 31,5 milj. euroa (noin 43 000 saajalle). Tartuntatautipäivärahan saamisedellytysten muutosten jatkamisen arvioidaan lisäävän kustannuksia merkittävästi, sillä tällä hetkellä covid-19-tartunnan saaneita määrätään vain harvoin tartuntatautilain mukaiseen eristykseen. Oletetaan, että tartuntatautipäivärahan saajamäärät olisivat keskimäärin viime vuoden tasolla. Tällöin tartuntatautipäivärahan kustannusten arvioidaan lisääntyvän noin 45 milj. euroa, josta valtion osuus olisi 2,3 milj. euroa.

Lisäksi ehdotuksen arvioidaan lisäävän työterveyshuollon kustannuksia noin 2,5 milj. euroa. Työterveyshuollon korvauksina korvataan sairaanhoitona 50 % työterveyshuollon hyväksytyistä kustannuksista siltä osin kuin korvausten työnantajakohtaiset laskennalliset enimmäismäärät eivät ylity. Enimmäismäärien arvioidaan ylittävän keskimäärin 67 %:lla työnantajista, jolloin työterveyshuollon lisäkustannukset jäävät täysimääräisesti kunkin työnantajan kustannettavaksi. Muilta osin työterveyshuollon korvaus on 50 % hyväksytyistä kustannuksista, jolloin työterveyshuollon korvausten arvioidaan kasvavan noin 0,4 milj. euroa. Työterveyshuollon korvausten lisäkustannukset rahoitetaan työnantajien, palkansaajien ja yrittäjien vakuutusmaksuilla. Kaikkiaan työnantajien osuus 2,5 milj. euron työterveyshuoltokäyntien kustannuksista on noin 2,3 milj. euroa ja palkansaajien noin 0,2 milj. euroa. Valtio ei osallistu työterveyshuollon kustannusten rahoittamiseen.

Ehdotus lisäisi myös Kansaneläkelaitoksen toimintamenoja noin 1 milj. euroa, jotka kuitenkin rahoitetaan aiemmilta vuosilta kertyneillä toimintamenojen ylijäämillä.

Esityksen arvioidaan lisäävän kustannuksia toimintamenoja lukuun ottamatta yhteensä 57,5 milj. euroa. Valtio rahoittaa kustannuslisäyksestä yhteensä 9,6 milj. euroa.

Sairausvakuutuslain täytäntöönpanosta annetun valtioneuvoston asetuksen (1335/2004) mukaisesti sosiaali- ja terveysministeriö maksaa Kansaneläkelaitokselle sen arvioon perustuen valtion rahoitusosuuden enakkona kuukausittain yhtä kahdettatoista osaa vastaavan määrän sairausvakuutuslain 18 luvun 13 §:n 1 momentissa tarkoitetuista kuluista. Kansaneläkelaitos on tehnyt arvion valtion rahoitusosuuden määrästä loppuvuodesta 2021 ja valtion ennakko vuodelle 2022 maksetaan sen mukaisesti. Jos rahoitus jää vajaaksi, se huomioidaan seuraavan vuoden eli vuoden 2023 valtion rahoitusosuudessa. Ehdotetut muutokset on mahdollista rahoittaa väliaikaisesti sairausvakuutusrahaston vähimmäismäärällä, joka on 8—12 % sairausvakuutuksen kokonaiskuluista. Koronatutkimukset ja matkakorvauksen kuuluvat sairausvakuutuslain 18 luvun 13 § 1 momentin mukaisiin kuluihin. Näin ollen nämä yhteensä 5,3 milj. euron lisäkustannukset huomioidaan vuoden 2023 valtion rahoitusosuuksissa. Rokottamistoimenpiteiden ja tartuntatautipäivärahojen valtion kustannuslisäykset yhteensä 4,3 milj. euroa rahoitetaan vuonna 2022.

Kustannuslisäyksistä noin 48 milj. euroa rahoitetaan työnantajilta, työntekijöiltä, yrittäjiltä ja vakuutetuilta perittävillä vakuutusmaksuilla. Työnantajien sairausvakuutusmaksun sekä työntekijöiltä ja yrittäjiltä perittävän päivärahamaksun arvioidaan nousevan noin 0,02 prosenttiyksikköä vuodelle 2023 esityksen johdosta. Muilta osin vakuutusmaksujen muutokset ovat vähäisiä.

Vaikutukset terveydenhuoltoon

Etenkin tartuntatautipäivärahaa koskeva ehdotus lisää terveydenhuollossa asiointia, sillä se lisää tarvetta terveydenhuollossa tapahtuvalle covid-19-testaukselle sekä tartuntatautipäivärahan hakemiseen tarvittavien todistusten antamiselle. Tartuntatautipäivärahan hakemiseen tarvittavia terveydenhuollon palveluita voitaisiin kohdistaa työntekijöiden osalta voimakkaammin työterveyshuoltoon, joka pääosin tuotetaan yksityisillä palveluntuottajilla. Yksityisten palveluntuottajien käyttämiseen kannustaa myös esitykseen sisältyvä säännös koskien covid-19-tutkimuksen korvaustaksaa. Kuitenkin vakuutetut, jotka eivät kuulu työterveyshuollon piiriin tai joille työterveyshuolto ei kata mainittuja palveluita, taikka jotka eivät omakustanteisesti käyttäisi yksityisiä terveydenhuollon palveluita, käyttäisivät jatkossakin julkisen terveydenhuollon palveluita testaamisen ja lääkärin, sairaanhoitajan tai terveydenhoitajan todistuksen saamiseksi. Terveydenhuoltolain (1326/2010) 22 §:n mukaan kunta on velvollinen huolehtimaan siitä, että sen asukas tai terveyskeskuksen potilas saa terveydentilaansa koskevan todistuksen tai lausunnon silloin, kun todistuksen tai lausunnon tarve perustuu lakiin, taikka on asukkaan tai potilaan hoidon, toimeentulon, opiskelun tai muun vastaavan syyn kannalta välttämätöntä⁷. Vaikka tartuntatautipäivärahaa koskeva esitys lisää terveydenhuollon työtä, on toisaalta huomattava, että sen avulla työnantajat, mukaan lukien kuntatyönantajat, voivat paremmin huolehtia työturvallisuudesta sekä säästää sairaspotilaita aiheutuviissa kustannuksissa. Lisäksi esityksen tavoitteena on osaltaan ehkäistä tartuntojen leviämistä ja näin ollen se voi vähentää väestön sairastavuutta ja vähentää julkisen sairaanhoidon tarvetta.

5 Lausuntopalaute

Sairausvakuutuslain väliaikaisten lakimuutosten jatkaminen on tullut harkittavaksi kiireisessä aikataulussa. Huomioon on tullut ottaa ajantasainen epidemiatilanne sekä varautuminen säännösten tarpeeseen myös 30.6.2022 jälkeen. Edellä kuvatuista syistä lausuntokierrosta ei ole ollut mahdollista järjestää. Säädosvalmistelun kuulemisohjeen mukaan kirjalliset lausunnot voidaan jättää pyytämättä säädösehdotuksesta vain perustellusta syystä. Lainsäädäntömuutosten kiireellisuuden vuoksi lausuntokierroksen vaatimuksesta poikkeamiselle on olemassa perusteltu syy.

6 Lakia alemman asteinen sääntely

Esityksessä ehdotetaan väliaikaisesti voimassa olevan sairausvakuutuslain 3 luvun 7 §:n asetuksenantovaltuutusta koskevan säännöksen voimassaolon jatkamista 31.12.2022 saakka. Asetuksella säädettäisiin sellaisten koronavirustutkimusten korvaustaksasta, joiden korvaaminen Kansaneläkelaitoksen vahvistamaa korvaustaksaa korkeammalla korvaustaksalla nähtäisiin taroituksenmukaiseksi erityisesti tutkimuksen hoidollisen arvon perusteella. Nykyinen,

⁷ Terveydenhuoltolakia koskevan hallituksen esityksen HE 90/2010 vp mukaan lakiin perustuvilla todistuksilla tai lausunnoilla tarkoitettaisiin tässä yhteydessä sellaisia todistuksia tai lausuntoja, joiden tarpeellisuudesta on säädetty laissa, asetuksessa tai asetuksen nojalla annetussa päätöksessä. Toimeentuloon liittyviä todistuksia voivat olla esimerkiksi todistukset, joilla haetaan sairausvakuutuslain mukaisia etuisuuksia.

30.6.2022 saakka voimassa oleva asetus koskee nukleiinihaponosoitusmenetelmällä hengitystie-eritenäytteestä tehdyn koronavirustutkimuksen (PCR-tutkimusta) korvaustaksa.

Sairausvakuutuslain 15 luvun 17 §:n mukaan korvausten ja etuuksien hakemisen yhteydessä annettavista sekä niiden maksamiseksi tarvittavista selvityksistä voidaan säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Sairausvakuutuslain täytäntöönpanosta annetun asetuksen 2 luvun 1 §:ssä säädetään päivärahaetuuksia haettaessa esitettävästä selvityksestä. Pykälän 7 momentissa säädetään tartuntatautilain 82 §:ssä tarkoitettua tartuntatautipäivärahaa haettaessa esitettävästä selvityksestä. Asetukseen on väliaikaisesti lisätty säännös siitä, mitä selvitystä hakijan tulee esittää hakiessaan tartuntatautipäivärahaa sairausvakuutuslain 8 luvun 1 a §:n 4 momentin nojalla. Säännös on voimassa 30.6.2022 saakka ja myös sitä tulisi sairausvakuutuslain väliaikaisen muutoksen johdosta jatkaa.

7 Voimaantulo

Ehdotetaan, että lait tulevat voimaan mahdollisimman pian ja viimeistään 29.6.2022. Lakien pitää tulla voimaan ennen kuin niiden kohteena olevien lakien voimassaolo päättyy.

8 Suhde muihin esityksiin

8.1 Suhde talousarvioesitykseen

Esitys liittyy valtion vuoden 2022 toiseen lisätalousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Ehdotus lisää valtion vuoden 2022 sairausvakuutuslain mukaisia menoja arviolta 4,3 miljoonaa euroa.

9 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Sairausvakuutuslain säännöksiä, joiden voimassaoloa ehdotetaan jatkettavaksi 31.12.2022 saakka, on käsitelty aiemmissa hallituksen esityksissä. Näiden säännösten suhdetta perustuslakiin on kuvattu tarkemmin hallituksen esityksissä eduskunnalle laeiksi sairausvakuutuslain väliaikaisesta muuttamisesta (HE 223/2020 vp, HE 13/2021 vp, HE 235/2021 vp), hallituksen esityksessä eduskunnalle laeiksi sairausvakuutuslain väliaikaisesta muuttamisesta annettujen lakien voimaantulosäännösten muuttamisesta (HE 171/2021 vp) sekä hallituksen esityksessä eduskunnalle laeiksi sairausvakuutuslain, vuosilomalain 7 §:n ja merimiesten vuosilomalain 3 §:n väliaikaisesta muuttamisesta (HE 242/2021 vp).

Esityksessä ehdotetaan edellä mainittuja säännöksiä koskevien voimaantulosäännösten muutoksia. Sisällöltään sääntely säilyisi ennallaan. Näin ollen sääntelyn perustuslainmukaisuus on arvioitu edellä mainittujen hallituksen esitysten käsittelyjen yhteydessä.

Edellä mainituilla perusteilla lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

Lakiehdotukset

1.

Laki

**sairausvakuutuslain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen
muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sairausvakuutuslain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain (1068/2020) voimaantulosäännös seuraavasti:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2021 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 2022.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

2.

Laki

**sairausvakuutuslain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen
muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sairausvakuutuslain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain (225/2021) voimaantulosäännös seuraavasti:

Tämä laki tulee voimaan 27 päivänä maaliskuuta 2021 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 2022.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

3.

Laki

**sairausvakuutuslain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen
muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sairausvakuutuslain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain (139/2022) voimaantulosäännöksen 1 momentti seuraavasti:

Tämä laki tulee voimaan 28 päivänä helmikuuta 2022 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 2022.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

4.

Laki

vuosilomalain 7 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vuosilomalain 7 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain (140/2022) voimaantulosäännöksen 1 momentti seuraavasti:

Tämä laki tulee voimaan 28 päivänä helmikuuta 2022 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 2022.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

5.

Laki

merimiesten vuosilomalain 3 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan merimiesten vuosilomalain 3 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain (141/2022) voimaantulosäännöksen 1 momentti seuraavasti:

Tämä laki tulee voimaan 28 päivänä helmikuuta 2022 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 2022.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 19.5.2022

Pääministeri

Sanna Marin

Sosiaali- ja terveysministeri Hanna Sarkkinen

*Liite
Rinnakkaistekstit*

1.

Laki

sairausvakuutuslain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sairausvakuutuslain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain (1068/2020) voimaantulosäännös seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
kuuta 2021 ja on voimassa 30 päivään kesä-
kuuta 2022.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
kuuta 2021 ja on voimassa *31 päivään joulukuuta 2022.*

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .*

2.

Laki

sairausvakuutuslain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sairausvakuutuslain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain (225/2021) voimaantulosäännös seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Tämä laki tulee voimaan 27 päivänä maaliskuuta 2021 ja on voimassa 30 päivään kesäkuuta 2022.

Ehdotus

Tämä laki tulee voimaan 27 päivänä maaliskuuta 2021 ja on voimassa *31 päivään joulukuuta 2022*.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 20 .*

3.

Laki

sairausvakuutuslain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sairausvakuutuslain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain (139/2022) voimaantulosäännöksen 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Tämä laki tulee voimaan 28 päivänä helmikuuta 2022 ja on voimassa 30 päivään kesäkuuta 2022.

Ehdotus

Tämä laki tulee voimaan 28 päivänä helmikuuta 2022 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 2022.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20__ .

4.

Laki

vuosilomalain 7 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vuosilomalain 7 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain (140/2022) voimaantulosäännöksen 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Tämä laki tulee voimaan 28 päivänä helmikuuta 2022 ja on voimassa 30 päivään kesäkuuta 2022.

Ehdotus

Tämä laki tulee voimaan 28 päivänä helmikuuta 2022 ja on voimassa *31 päivään joulukuuta 2022.*

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .*

5.

Laki

merimiesten vuosilomalain 3 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan merimiesten vuosilomalain 3 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain (141/2022) voimaantulosäännöksen 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Tämä laki tulee voimaan 28 päivänä helmikuuta 2022 ja on voimassa 30 päivään kesäkuuta 2022.

Ehdotus

Tämä laki tulee voimaan 28 päivänä helmikuuta 2022 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 2022.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20__.